

Italiu- menn vilja hava Toda

Ítróttur á síðunum
13, 14, 15, 16 og 17

Avdúkandi sending í SvF í kvøld:

Føroyingar lumpaðir

Høgni Hoydal og Ronnie Thomassen hava gjørt avdúkandi sendirøð um viðurskiftini millum Danmark og Føroyar. Fyrsta sendingin verður send í kvøld og fer at avdúka, at tá ið tað stóð á, vórðu føroyingar lumpaðir

Ronnie Thomassen og Høgni Hoydal. Mynd: Jens Kristian Vang

síða 4

Oljulóggávan er eitt valaverk

Allir flokkar á tingi taka undir við uppskotinum til oljulóg við smærri broytingum. Henrik Old úr Javnaðarflokkinum skýrði lógaruppskotið eitt valaverk

síða 8-9

Henrik Old og Bjørn á Heygun eru samdir um, at oljulóggávan er eitt valaverk. Mynd: Jens Kr. Vang

GRUNDIG 100 Hz SJÓNVARP

100 Hz Grundig sjónvarp

• 100 Hz vinstill picture
• Stereo
• MegaLogic
• On Screen Display
• 11 málum
• Top-Log Tekst-SV á síður
• 999.99 program
• 100 umskifti
• 1000 spjallir

Vit útvega fígging!

348,-

Prísir:
25" prísur 10.200,-
Kontant 9.200,-
28" prísur 11.500,-
Kontant 10.200,-

Demi um fígging
Grundig 100 Hz, 25"
Útgáfa 1.995

REST Um mán /
24 mór. bara

ELDING

1000-10 1000-1000-1000-1000-1000-1000

Tingmenn tóku væl ímóti uppskoti til oljulóg:

- Hetta er eitt valaverk

-segði framsøgumaður javnaðarflokksins, Henrik Old, sum vónaði, at uppskotið fór at fáa breiða undirtøku. Men hann ávaraði móti sundurlyndi og helt, at vit við eini komandi oljuvinnu eru noyddir at byrja frá grundini av og at læra okkara komandi ættarlið at samstarva, tí tað hevur ikki verið sterkasta síðan hjá okkum at fremja felags loysnir. Jørgen Niclassen úr fólkaflokkinum helt eisini uppskotið vera gott men hevði ynski um ymsar broytingar.

JAN MULLER

Superlativini tuku runt í tingsalinum friggjadagin, tá uppskotið til eina føroyska kolvætnisloggávu var til í viðgerð. Orð sum valaverk, megnarverk, eitt framurskarandi arbeiði, ein sera kompetent oljuraðleggingarnevnd voru havd á lofti henda dagin. Og nakað, sum helst er eindomi ella í hvussu so er sera rar hending í tingini, so voru tingmenn úr øllum flokkum samdir um, at hetta uppskotið var væl gjøgnumarbeiði og valdu tí geva tí eina positiva og goða viðgerð í nevd.

Sosialurin var við til orðaskiftið og fara vit í komandi bløðum at triva í nakað av tí, sum kom fram undir orðaskiftinum.

Eitt gott arbeiði

Hóast ein kanska hevur væntað, at flest allir tingmenn fóru at vera við til hesa søguligu viðgerð, so taldust teir neyván meira enn framsøgumennin og so onkrar einstakar tingmenn aftrat.

Men var uppmøtingin vánalig, so voru framlogurnar haraftunumtíð sera greiðar og samdar. Framsøgumaðurin var Bjørn á Heygum helt uppskotið verða sera væl gjøgnumarbeiði og helt fyrri, at teir, ið hava staðið fyrri hesum arbeiði, hava greitt tað sera væl úr hondum.

Hann vildi ikki fara inn í smálutir við málinum men nam kortini við spurningin oljuvinnu kontra fiskivinnu og segði, at nú vit fara inn í eina nýggja vinnu sum oljuvinnu, so mugu vit eisini hava fyrilit við tí, sum vit hava í Føroyum, nevnliga fiskivinnuna, soleiðis at tað verður farið skynsamiliga fram, at at nýggja vinnan ikki í óneyðugan mun órógvur og setur trupulleikar í vegin fyri fiskivinnuna.

Bjørn á Heygum vónaði, at málið fær eina sakliga og seriosa viðgerð í nevdini. -Eg vóni eisini, at tað verður ein samd nevd og eitt samt lögting, sum samtykkir hesa

löggevuna

Allt yvir føroyskan kolkant

Framsøgumaðurin fyrri fólkaflokkin var Jørgen Niclassen. Hann helt fyrri, at henda avgerðin fór helst at vera ein hin størsta, sum lögtingið nakrantíð hevur tikið og fer at taka.

-Her koma vit at gera av, hvussu Føroyar móguliga skulu sigga út langt inn í framtíðini. Lat okkum vera tileiðar til hesa avbjóðing men latið okkum eisini vera varnar og ansa eftir ikki at gera stórar illgæ, aðrenn vit vita nakað veruligt um oljuna.

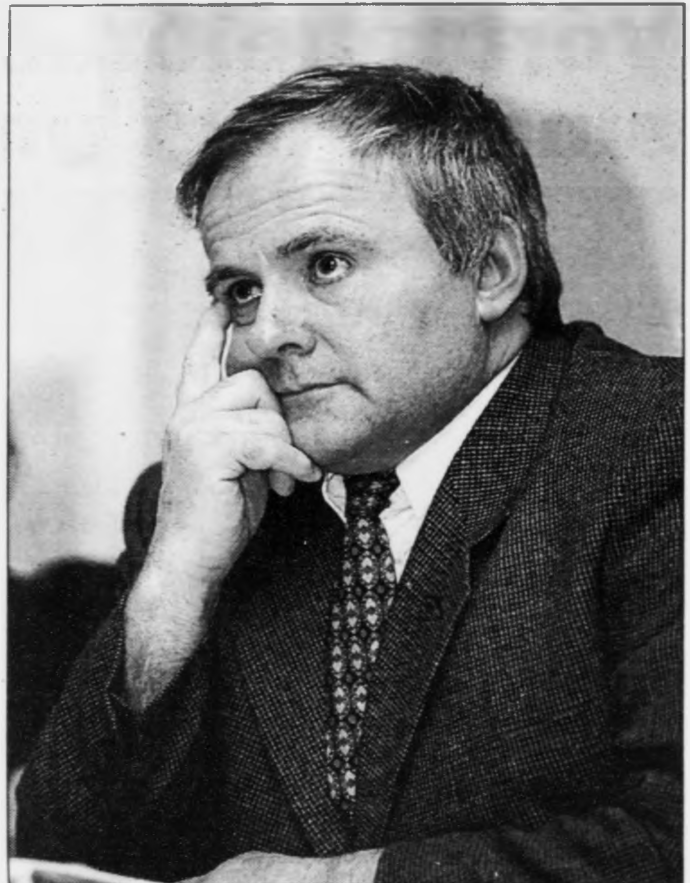
Eisini Jørgen Niclassen helt, at fyrrreikingin var sera góð. -Tá vit skulu velja eina oljuloggávu skulu vit velja millum tað amerikanska modellid, har vit bjóða Føroyagrundin út og spyrja,

hvussu nøgvar pengar teir vilja gjalda ella vit velja hitt skandinaviska ella norska modellid, har tað eru kanska aðrar treytir enn bert pengar í hondina, sum avgera, hvør skal fáa atgongd til landgrunnin.

Jørgen Niclassen helt, at vit eiga at skipa hetta soleiðis, at tað verður hugsað um, hvussu ein oljuvinnu kann koma flest móguligum føroyingum til goða.

Hann visti á gongdina í Noregi, har teirra fyrsta löggeva bert fevndi um seks greinar. Tann, sum nú liggur á lögtingsborði, fevnr um ikki færri enn 46 greinar.

-Eg haldi, at hetta uppskotið er í so nøg av eini fullmaktislog, og eg kundi hugsað mær, at tann nevdin, sum fær málið til viðgerðar fer at taka støðu til, um vit ikki eiga at stramma okkurt av hesum

Henrik Old, framsøgumaður javnaðarflokksins helt, at ein oljuvinnu kann koma at stuðla undir menningina av fiskivinnuni

upp.

Tingmaðurin helt tað vera skeið av lögtinginum sambart grein spey í lógini at lata alt upp til landsstýrið at avgera.

-Útrá hesum kann landsstýrið lata allan landgrunnin fyrri núl krónur. Eg haldi tað er rætt, at lögtingið skal kunna góðkenna, hvørji øki ætlanin er at bjóða út og hvørjar almennar treytir landsstýrið ætlar at seta.

Jørgen Niclassen segði, at tað er sera tydingarmikið, at vit við hesi löggevu vísa umheiminum, hvat vit vilja. Lógin verður signalið út-eftr.

Stramma upp

-Hetta fær meg til at taka fram grein 10 í lógini, sum eg haldi er ein tann mest týðandi í heila tikið. Spurningurin er, um tað ikki er rætt at stramma eitt sindur her. Vit vita, at vit kunnu altíð geva út, men tað, sum er ávarað harðliga móti frá øllum síðum, er, at landsstýrið og lögtingið mugu ikki fyrst seta nakrar treytir, og so eftir eina tíð at broyta uppá hesar.

Tingmaðurin vildi hava við í umrøddu grein, sum hann vildi hava meira útgrentiliga orðað, at vørur og utgerð skulu um føroyskan keikant, og at fólkaflutningur skal um føroyska floghavn.

Hann helt eisini, at útbúgvingin av føroyskari arbeiðsmegi verður betri orðað í uppskotinum.

-Eg veit væl, at nøg av hesum fer at verða við í treytunum í sambandi við útbjóðing, men spurningurin er, um vit ikki skulu geva hesi fyrstu signalini í lógini, um at hetta er tað vit ynskja. Seinni kann tað verða torført at fáa hetta við, og er tað við nú og tað kanska ikki letur seg gera fullt út, so kann ein geva út seinni.

Jørgen Niclassen nam eisini við spurningin um eitt alment føroyskt oljufelag. Hann helt ikki tað var neyðugt at stovna eitt slíkt beinanvegin, men helt tað vera skilagott at fáa eina optión, sum ber í sær, at vit hava móguleika fyrri at koma inn við einum føroyskum felag seinni, tá olja móguliga verður funnin.

Nøg at læra av norðmonnum

Tingmaðurin, sum eisini er formaður í Vinnunevndini, ið herfyri var á vitjan í Noregi, helt tað vera ótrúligt so langt norðmenn eru komnir við at seta trygg og arbeiðsumhvørvi í háseti og helt hann fyrri, at kunnu vit í Føroyum seta krøv og brúka norskan standard á hesum økjum, so er eingin vandi á ferð.

Síðani kom hann inn á fiskivinnuna og vísti á, at við eini oljuvinnu kunnu vit geva okkara samfelag enn eitt bein at standa. -Vit mugu ansa eftir, at tað nýggja beinið ikki knúsar tað gamla beinið, sum vit

hava staðið á tey seinastu 100 ári. Vit mugu ansa eftir, at oljuvinnan órógvur sum minst fiskivinnuna, og eg haldi vit hava lært eitt sindur av seismikkinum.

Jørgen Niclassen helt tað annars vera skilagott at hava við í lógini, at oljufelagini skulu gjalda endurgjald fyrri skaða tey gera. Hann helt tað vera óv veikt orðað, tá tað stendur, at loyvisgávarar kunnu stovna ein skaðabótgrunn. Heldur átti tað at staðið, at teir skulu gera tað.

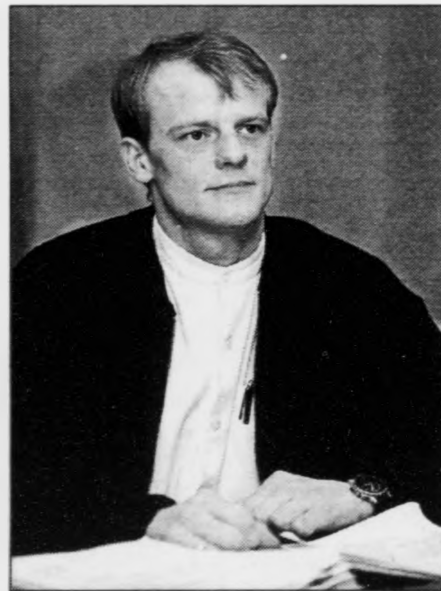
Síðani kom hann inn á lønarlagið í oljuvinnuni og vísti til, hvussu høgt hetta er í Noregi. -Vit mugu vera varug við hetta, tá vit fara undir eina oljuvinnu, tí tað má ikki drepa fiskivinnuna. Vit mugu og skula hava fiskivinnuna sum bein at standa eisini eftir hetta.

Lögtingmaðurin var sera væl nøgdur við alla ta fyrrreiking, sum er gjørd og helt fyrri, at vit nú kunnu taka eina felags støðu.

Ein søguligur dagur

Framsøgumaður javnaðarflokksins var Henrik Old, tingmaður Hann visti á, at hetta var ein av teimum søguligu døgurum hjá lögtinginum. -Tað, sum byrjaði við eini lóg um forkanning og leiting eftir olju og jarðgassi í føroyskum øki frá 1993, vóna vit frá javnaðarflokksins síðu, vóna vit fer at vera til gagni fyrri hetta samfelagið.

Lógarverkið, sum tá varð

Jørgen Niclassen, framsøgumaður fólkaflokksins væl nøgdur við uppskotið men ynskti nakrar broytingar.

gjømt, var umstíð av javn-
aðarflokkinum. Tað, sum
vit royndu at síkta eftir, ta eitt
so stórt logarverk er til
viðgerðar, er at fáa eina so
breiða semju sum gjørligt.
Tað var eisini við at eyðnast
tá, men núverandi lögmaður
Edmund Joensen kundi ikki
tá taka undir við umrøddu
løgtingslógum segði Henrik
Old og vísti á, at lögmaður
tað hevði sagt, nevniliga at
tað var orað at fara undir
nakrar forknningar og
geva nakað loyst fyri enn
endaliga avgerðin varð
fingin í marknaftættum mill-
um Føroyar og Bretland. Og
seinni sjgur lögmaður, at
enda avgerðin av málinum
í Haag, so er eingin vegur
aftur, og tann avgerðin kann
sammetast at spæla við í
happdráttinum.

Spurningin er tí, um
lögmaður hevur somu
meining í dag sum tá spurdi
tingmaðurin og legði aftrat,
at tað ein verður trystur til
og sum man ikki hevur ser-
ligan góðan hug til, spyrst
sjaldan nakað gott burtur ur

Øllum til gagns

Henrik Old vónaði, at tað
fór at eyðnast at fáa nakað
gott burtur komandi olju-
løggevni og at hon fer at
vera øllum Føroya folki til
gagns og gleði, og at tað
verður við til at skapa fram-
burð í hesum landinum tað
verir seg vestast úr Myk-
nesi, suður til Sumbiar og
út til Fugloyar. Og at vit
altaná, tá hetta fer at hal-
kunnu lata okkara eftir-
komarum eitt skuldafritt
samfelag, sum verður gott
at liva í.

Tingmaðurin segði seg
vóna, at okkara unga fólk,
sum seinastu árinu ikki hava
havt tær bestu umstøður
fara at fáa stórt gagn av hesi
vinnu og at fáa eitt arbeiði,
sum tey við gleði kunnu
sigga fram til.

Henrik Old segði, at lóg-
in, sum er til viðgerðar, er
eitt valaverk, hvar tað verður
tíkin hædd fyri teimum
vansum, sum vit í dag
kenna og serliga umhvørvi-
num.

-Vit mugu eisini minnst
til, at okkara oljufyrirsiting
hevur stórt sæð verið
mannað við okkara egnu
fólki, og tað er alla æru
vert. Tey fólkinu hava lagt
eitt stórt arbeiði í hetta.

Hann legndist eisini um,
at tað í lógini verður tíkin
hædd fyri, at tað í mest
møguligan mun verður fœ-
roysk arbeiðsmegi, ið talan
verður um.

Politisk semja

-Vit í javnaðarflokkinum
skulu gera okkara til, at tað
fæst ein breið politisk semja
um málið. Tað er ikki minst
umráðandi at fáa eina javn-
vág millum oljuvinnuna og
aðra vinnu, soleiðis at vit
eitt nú ikki koppa fyri tí
minsta brotasjógvunum, tá
oljuinntøkurnar verða burt-
ur.

Henrik Old takkaði ann-
ars formansskapinum í
tinginum fyri, at tað bar til
hjá Vinnuvevndini at fara til
Noregs ferðfyri, har ting-
menn hingu eitt sera gott
inhlit í oljuvinnuna.

Tingmaðurin segði, at ein
oljuvinnu kann vera til stórt
gagn fyri fiskivinnuna, sum
hevur vanalig töl at arbeiða
við. Tað kann henda, at ein
positiv avrikan frá olju-
vinnuni í hesi tíðni fær bygt
upp eitt stabilt grundarlag
fyri okkara fiskivinnu og
kanska fer endunyggað
flotan, sum tá verður fœru
fyri at halda fram eftir, at
oljan er uppi.

Henrik Old helt tað vera
ómetaliga týðningarmikið,
at vit byrja at útbuğa okka-
ra egna fólk til oljuvinnu-
na. Her haldi eg, at tað er
næstan neyðugt at byrja frá
grundini av og fáa tað
komandi ættarlíðið at lera
at samstarva. Tað hevur ikki
verið okkara sterka síða at
samstarva og í felag at finna
fram til loysnir. Vit hava
sum oftast drigið hvør í sína
ætt. Samstítt er ein av høv-
dustortreytum fyri eini
oljuvinnu.

Henrik Old helt tað vera
týðningarmikið, at fœroysku
fyrirkomar, sum vilja vera
við í eiri oljuvinnu, duga at
umstilla seg og vera við í
kappingini.

**Stór ábyrgd á
landsstýrið**

Hann vísti eisini á, at tað
umráðandi at hava ein poli-
tiska uppbakking í hesum
málinum. -Men tann, sum
hevur upplivað ta politisku
skipanina seinaste tíðina,
kann kanska ivast í, hvussu
væl vit eru fóru fyri tí.
Royndir í seinastu vísni á,
at ein leggur stórt dent á
at behalda ein landsstýris-
mann enn at útanna tað verk,
ein hevur ætlað sær. Verður
tað so, at ein mógulig sam-
gongja kanska heldur enn at
fáa eina breiða politiska
undirteku, heldur roynir at
halda fast um ein ávísan
landsstýrismann, so verður
ikkvi væl vörðið.

Tingmaðurin helt fyri, at
tað hevur sera nógv at siga,
hvør kemur at umstilla hetta
málið í Tinganesi. Tað er tí
umráðandi, at tann frá-
greiðingin, sum ætlan er
at landsstýrið skal lata ting-
inum, verður væl og virð-
iliga viðgjørd og ein ikki
bara merkur sær ein poli-
tiskan meiriluti, men at ein
er sannførdur um, at tað er
ein politiskur meiriluti, sum
stendur aftanfyrri.

Henrik Old segði, at
flokkurin tók fullt undir við,
at tað stendur í lógini, at
oljan skal fœrast í land í Fø-
oyum, sjálvt um tað ikki
verður aktuelt, og eisini at
tað verður veitt ein trygd,
tá tað nærkast tíðini, at
feløgini skulu taka sítt burt-
ur aftur.

-Vit eru við uppi, at tað
ikkvi verður selt út av um-
hvørvinum legði hann
aftrat.

Hann metti tað annars
vera rætt so skjótt til ber at
stovna ein grunn, sum skal
kunna veita endurgjald, í
hesum sambandi spurdi
hann, um tað kanska eisini
hevið verði rætt at veita end-
urgjald, har seismiskt virk-
semi ger seg inn á vinnuna.

-Javnaðarflokkurin legg-
ur stóran dent á, at hetta fer
at eyðnast og at hetta verður
landinum til stórt gagn. At

Lesarabrøv

Fólkaatkvøða um framtíð Føroya - ikki bert hástór orð og eingin gerð

Seinastu mongu árinu hevur
almikið orðaskifti verið um
sjálvstýri, loysing ella sam-
band, og vit mugu ásanna
at spjaldan koma vit longur
enn til tey hástóru orðini
ið sum ekkvi orðum tala
minna okkum á, at heldur
ikkvi hesa ferð fer nakað
veruligt at henda.

Til tess at koma burturur
fasthestu støðum, har fjøð-
veldisflokkurin og Sam-
bandið hvør í sínum lagi
trygga, at eingin broyting
fram móti størri sjálvsæði
og spjaldarjarni transheldur
loysing verður í bræði,
hevur Sjálvstýrisflokkurin
orðað eina verkætlan, ið
hevur til endamáls at plíka
allar sjálvstýriskreftir til
samstítt og veruliga ágerð.

**Løgtingsamtíkt
um fólkaatkvøðu**

Grundarlagið fyri hesum
samstítt er eitt at vera, at
vit semjast um og sam-
tykkja í Løgtinginum at
hava fólkaatkvøðu um ríkis-
rættarlaga støðu Føroya,
um eitt ávíst áramál. Ein
tílik fólkaatkvøða vil í sjálv-
um sær neyða tær veruliga
sjálvstýriskreftirnar í Fø-
oyum til at fara undir eitt
realistiskt samstítt um
treytir, innihald og grund-
arlag fyri einari nýggjari
ríkisrættarligari støðu,
annaðhvørt fjøðveldi ella
fullt sjálvstýri. Tá ið úrslitið
av bankakanningini fyri-
liggur, er rættta lutan at
leggja uppskotið um fólka-
atkvøðu fyri tingið.

Hesa fólkaatkvøðu kundu
vit hóskandi hildið ári 2002,
tað hevði álagt einum kom-
andi lögtingi og landsstýri
at arbeiði við málinum. Tó

ber eisini til at hava eitt
sindur longri skotbrá í d.
2006, sum merkir, at tað eru
tvey vakskeið og tvey lög-
ting, ið skulu fyrirleika tær
spurningar, sum fólkaatkvøða
taka støðu til. Um vit aseta
eina tílika freist fyri fólka-
atkvøðuna, fer tað harum-
framt at neyða landsstýri
og lögting at loysa tey stóru
vandamál, ið ferð eftir ferð
loypa hóttafali á hetta sam-
felagið.

**Føroyar ahugaverðar -
ikkvi ein byrð**

Tann ríkni politikurin má
hava til endamáls at gera
Føroyar ahugaverðar at
samstarva við, og ikki til
eina byrð, sum tað er ein
lætti at sleppa undan at bera.
Einsvi uppskotið hjá fjøð-
veldisflokkinum og fólka-
flokkinum um bert at av-
reiða blokkstudulin fyri
stórru sjálvstýri bera brá at
hesum seinasta.

Ætlan í fimm stigum

Fyrsta stigið í tí neyðuga
politikkinum áðrenn fólka-
atkvøðuna er, at vit fáa eina
sterka lönsama høvuðs-
vinnu, sum ikki krevur
stundning. Skal høvuðsvinn-
an hava sosialhjálp, er hon
ikkvi lönsom, og sostatt ikki
fór fyri at breyðlæða fólk
í landinum.

Næsta stigið sum vit skulu
taka her og nú, er at seta
treytir fyri lántøku. Av-
markingar mugu gerast í
heimildunum hjá lögtingi
og landsstýri at taka stór
lán, sum komandi ættarlíð
skulu betala aftur. Vit vita í
dag, hvat tað vil siga, at
knógva undir einari ótol-

andi stórarí uttanlandsskuld.
Soleiðis eiga vit at sam-
tykkja, at allar lögtings-
fíggarlögir skulu javnvega
og ikki hava undirskot.

Triðja stigið er, at Føroyar
yvirtaka allar samráðingar
við onnur lond um handli
og annað samstítt landanna
millum. Vit eru í dag í teiri
støðu, at fiskavorur, sum er
okkara einasta utflutnings-
væra verður boykottað av
ES, og hetta er við vælsig-
nisti ur Danmark. Tí tað er
Danmark sum vagna Fø-
royar rekur okkara uttanrí-
kispolitikk. At rökka hesum
máli krevur broytingar í
Hemastýrislógini, soleiðis
at Føroyar fáa stórru, helst
alla, ábyrgd av uttanríkis-
politikkinum.

Eisini eiga Føroyar at
nýta móguleikan í altjóða
høpi, til dóms á ST fundum
og ráðstevnum at fara í sam-
stítt við onnur lond, sum
líkjast okkum í stødd og
viðvíkjandi stýrisskipanar-
ligum viðurskiftum. Rákið

gongur tann vegin, at sma-
tjóðir alt meira gera síni
rættindi galdandi til eitt
rímiligt og sjálvsagt tilvera-
grundarlag. Føroyar luttaka
í alt ov lítlan mun aktivt í tí
samstítt, sum er skipað
millum smátjóðir.

Fjórða stigið er, at vit fáa
tílika neyðug stýrings-
samboð fyri peningapolitikk-
inum. Høvuð eru peningamáli
felagsmál. Tað merkir í
roynd og veru, at danir ráða.
Tí hevur innlitið og eftirlitið
í Føroyum við virksemi-
num hjá m.a. peningastovnum
verið ov lítið, og tí var tann
ógvæsliga bankahúsgang-
urin í 1992-1993 mógulig-
ur. Hóast peningamáli eru
felagmál, vísir veruleikin, at
føroyingar standa einsam-
allir við ábyrgdini. Eisini
hetta krevur broyting í
hemastýrisslógini.

Fimta stigið er, at allar
sjálvstýrisflokkarnir til
næsta fólkatingsval gera ein
felags lista við einum itøku-
ligum sjálvstýrispolitikk.
Við fjøðveldi og stórum
endamáli við hesum upp-
skoti er, at vit fáa eina veru-
liga sjálvstýrisrødd at tala
Føroya sök á danatíngi, so
leingi sum henda skipanin
er grundgjarfest, at fœroy-
ingar skulu velja umboð á
danatíngi.

Lat tað vera eina styrki-
roynd, hvussu langt sam-
stíttsviljin millum sjálv-
stýriskreftirnar í Føroyum
røkkur.

**Helena Dam á Neystabø,
løgtingskvinnu**

Um lesarabrøv o.l.

Lesarabrøv og líknandi tilfar, ið verður sent okkum, skal hava avsendara, t.v.s. navn, adressu og telefonnr. Bláðstjórini skal vita, hvør skrivað hevur eisini um brøv ynskjast dulnevnd í blaðið. Vit kunnu annars ikki geva tykkum, ið skriva, vissu fyri, at lesarabrøv viðmerkingar o.l. koma í blaðið sama dag, sum tað er móttikið. Tað veldist um tøka settorku og pláss.

Blaðstjórini

Háskúlaskeiðið '98

7-mánaðarskeiðið byrjar hósdagin 8. januar 1998.
Skeiðið hevur stórt úrval av skapandi, bókligum og praktiskum lærigreinum. Eisini vera evnisvikur, námsferðir og ein uttanlandsferð.

Ringið á tlf. 11743 og fáid gjøllari upplýsingar.

Føroya Fólkaháskúli
Háskúlagegur 14 - tlf. 11743 - 100 Tórshavn - fax. 19687